

یادماندۀ شعیب

بختی دربارہ دستگاہ قضا و تحولات اخیر

دربارۀ زندانها و زندانیان

سید مسعود رضوی

امروز که شروع به نگارش این یادداشت کردم، خبرهای مربوط به شیوع **ناهنجار** و **غم‌انگیز** بیماری **اچ‌ای‌وی** در **روستای چنار محمودی** در **لرگان** و **اعتراض جمعی و اجتماعات ششمین** در **رسانه‌های محلی و مجازی فراوان** و **شیایعت** ما را **موضوع ادبی و رسانه‌ای** کرده. **اخیری** هم از **اعتراض** به **ناکارآمدی مدیریت رسمی و دولتی** و **اعتراض به فساد** در برخی **بلا** عراق هم خواندگار **ا**م بود **در** **لنج** می کرد. **به** این **موضوع** باید همیشه **توجه**ر داشته باشیم و **سری** سیاست **ر**وز **دولت** را **در** **خبر**دندان و **شیکیان** **همواره** **این** **پوده** **است** که **در** **هنگامه** **آرامش** **باید** **صدای** **اعتراضات** **را** **پیش** از **هجوم** **مردم** به **خیابان** **باشنوسیم**. **استمداران** **باید** **حکمت** **و** **پیام** **فریاد** **را** **به** **خاک** **کردند**. **چگونه** **مردم** **به** **پیام** **و** **هیچ** **انگیزه‌ای**، **به** **تحریک** **ملا** **فلا**ن **رسانه** **یا** **پیگانه** **آشوبگر** **قلندما** **می‌شوند**؟ **آیا** **درست** **است** که **ما** **مراجره‌ای** **عمیق** **اقتصادی** و **مظالم** **گسترده** **اجتماعی** **و** **عظماهی** **مکرر** **در** **رفتر** و **هنجار** **دستگاه‌های** **دولتی** **را** **به** **تحریک** و **آشوب** **تقلیل** **دهیم** و **چنین** **تهمت** **عامی** **به** **هزارها** و **گاه** **صدها** **هزار** **انسان** **رنج** **دیده** و **دربی** **حق** و **مقتور** **اولیه** **وارد** **کردیم**؟ **صدای** **سکوت** و **فریاد** **را** **به** **دولت** **و** **تهر**ر **نشان** **دهیم** **و** **تهدید** **مردم** **برای** **لر** **لر** **شک** **نکنیم**. **برای** **آنگون** **اشکال** **دارد** **اگر** **به** **سخن** **جوانان** **روستایی** **دور** **دست** **به** **دقت** **گویش** **کنیم** **یا** **حتی** **و** **انگیزه** **کنیم**، **به** **شیونیم** **و** **با** **ایشان** **همدرسم**؟ **و** **مگر** **نیستیم**؟ **در** **لندست** **پشتن**، **ضرورت** **بحث** **دربارۀ** **دادشتری** **و** **قوه** **قضائیه** **را** **به** **همراه** **خلاصه** **سوابق** **در** **سال‌های** **پس** از **انقلاب**، **از** **نظر** **گذرانیم**. **پیش** از آن **هم** **دو** **یادداشت** **به** **مشکلات** **دوره** **سیستم** **و** **مدیریت** **کالان** **کشور** **و** **به** **فساد** **در** **رانت** **خواری** و **اختلاص‌های** **بزرگ** **و** **غیر** **قابل** **باور** **آلوده** **شدن** **اشارت** **شد** **تا** **بشارت** **مبارزه** **جدی** **آیة** **الله** **رئیس** **را** **به** **عنوان** **سراغ‌ازی** **برای** **زدودن** **لکه‌های** **آلوده** **و** **محاصره** **متفقین** **در** **هر** **سه** **قوه** **و** **بدون** **مشافه‌ترا** **جدنی** **تلقی** **کنیم**، **و** **این** **مبارزه** **را** **به** **فریب** **برای** **ریشه** **کن** **کردن** **فساد** و **اختلاص** و **فسق** و **فجور** و **ثروت** **افزایی** **و** **در** **دو** **کلمه** **غارت** **و** **انحطاط**، **به** **فرجام** **و** **سراسر** **اجرای** **نرسد**. **شاید** **دیگر** **فرصت** **چیران** **نباشد**. **این** **همدار** **ما** **به** **تهدید** **بکار** **تاریخ** **است**، **و** **آن** **ر** **شک** **نکنیم**. **برای** **آنگون** **در** **ادامۀ** **همان** **بحث‌ها**، **به** **مشکلات** **و** **برخی** **مسائل** **دیگر** **می** **پردازیم**.

در **سیستم قضایی** **کنونی**، **زندآن** **به** **یک** **معضل** **بزرگ** **تبدیل** **شده** **و** **بسی** **توانمند** **است**، **و** **کثرت** **آمار** **رود** **و** **محیط** **باید** **در** **محیط** **این** **دانشگاه‌ها** **یا** **بسی** **و** **جلوۀ** **تبلیغی** **اندر** **ز** **گاه‌ها**، **مشکلی** **است** **که** **همه** **بر** **سر** **آن** **توافق** **دارند**. **بخشنامه** **اخیر** **ریاست** **قوه** **قضائیه** **برای** **کاهش** **زندانیان** **استفاده** **از** **کیفر** **های** **جانشین** **حبس** و **نگاهداری** **در** **زندآن**، **به** **همین** **دلیل** **صادر** **شد** **و** **بسیار** **لازم** **و** **مفید** **هم** **بود**. **متأسفانه** **چند** **هده** **تجارب** **در** **دندان** **و** **افتباهات** **خوف** **انگیز**، **جنب** **کثیری** **از** **مرد** **را** **وارد** **ورطه** **زندآن** **کرد**. **مکان‌هایی** **به** **شدت** **نامن** **که** **به** **ندرج** **شهرتی** **مناصب** **یک** **پیدا** **کرد**. **برای** **مثال** **وجود** **زندانیانی** **که** **در** **سستین** **اندک** **نوجوانی** **تا** **پیران** **کهنه‌دار** **به** **کنار** **هم** **قرار** **گرفته** **و** **گاهی**، **کسانی** **که** **قدرت** **در** **پراخت** **مهره** **را** **ندارند** **یا** **به** **هر** **دلیل** **بدکار** **هستند** **را** **قائل** **و** **قاتل** **و** **قاتل‌جانی** **و** **دختر** **حرفه‌ای** **و** **همیند** **و** **هم‌اتاق** **و** **مفسره** **می‌شدند**. **یا** **دخترکی** **که** **در** **همانی** **شرکت** **کرده** **با** **متهمان** **حرفه‌ای** **در** **فحشا**، **زیر** **یک** **سقف** **قرار** **می‌گیرند**. **آی** **بسا** **که** **چنین** **افراد** **ی** **در** **زمان‌های** **طلایی** **و** **گاه** **باید** **در** **نویت** **رسیدگی** **به** **پرونده‌هایشان** **دچار** **ضریات** **روانی** **و** **روحي** **غیر** **قابل** **جبران** **باشند**.

موارد **متعدد** **دیگر** **می** **هست**. **از** **جمله**: **عدم** **دقت** **و** **فرصت** **برای** **مطالعه** **نامن** **و** **متن** **تمام** **سند** **و** **مدعیات** **شکات** **و** **متشکات** **و** **شاهدان** **و** **صاحبان** **ادله**، **روند** **اجرای** **احکام** **و** **تهداهای** **که** **بدان** **وارد** **است**، **تأثیر** **سیاست** **برخی** **قضاات** **که** **مسیر** **مناقصاتی** **دارند** **و** **از** **سوی** **قدرت‌های** **سایه** **و** **سایه‌های** **قدرت** **غیر** **قانونی** **حمایت** **می‌شوند**، **موضوعات** **مالی** **و** **آموزشی** **قضات** **و** **سطح** **استنباط** **و** **استقلال** **قاضی‌های** **عالی‌رتبه** **و** **سوابق** **ایشان**، **مسئله** **ه** **و** **کلا** **و** **اهمیت** **مشاوره** **حقوقی** **و** **حضور** **وکیل** **در** **تمام** **مراحل** **دادرسی**، **اطلاع** **از** **پرونده** **و** **احکام** **قابری** **که** **تحت** **شرایط** **خاص** **و** **فشار** **های** **معمول** **یا** **در** **استحاله** **روحي** **و** **سلول‌های** **انفرادی** **تحریر** **و** **گواهی** **شده** **و** **فاقد** **هر** **گونه** **مستند** **و** **اعتبار** **قانونی** **پنداشته** **می‌شود**، **و** **...** **مسائل** **متعدد** **دیگر** **که** **به** **سختی** **بر** **یک** **یا** **چند** **مقاله** **و** **یادداشت** **می‌توان** **مورد** **اشاره** **قرارداد**. **این‌ها** **همه**، **میراث** **گذشته** **و** **مشکلات** **و** **معضلاتی** **است** **که** **مردم** **از** **ریاست** **قوه** **قضائیه** **انتظار** **دارند** **دل** **کنند** **با** **لااقل** **گاه‌های** **بلندی** **در** **راه** **اعتلا** **و** **اصلاح** **وضع** **موجود** **بردارد**.

هر **زندانی** **که** **وارد** **زندآن** **می‌شود**، **به** **هر** **دلیلی**، **یک** **خانواده** **یا** **چند** **خانواده** **را** **در** **قفس** **می‌کند**، **هر** **پرونده** **هر** **طرفین** **مرد** **را** **وارد** **فرایند** **من‌خاصه‌ای** **مالی** **یا** **حقوقی** **یا** **حقیقی** **یا** **خوداگرایی** **یا** **تغییر** **ساز** **و** **تالی** **فاسد** **و** **اثرات** **آن** **ممکن** **است** **تا** **لسل‌ها** **باقی** **بماند** **و** **زوده** **نشود**. **هر** **فسادی** **اگر** **در** **دستگاه** **قضایی** **پدیدآید** **یک** **جامعه** **را** **وارد** **گرداب** **مخوف** **فساد** **خودمکد** **کرد** **و** **هر** **صلاح** **و** **دادورزی** **در** **دستگاه** **قوه** **داری**، **کل** **ملکلت** **و** **جامعه** **را** **از** **تابی** **و** **تفر** **و** **فساد** **نجات** **خواهد** **داد**. **دستگاه** **عظیم** **بزرگسالی** **کل** **کشور** **و** **برخی** **دیگر** **آژانس‌ها** **و** **ادارات** **نظارتی** **وابسته** **به** **قوه** **قضائیه** **ندارند** **مواند** **دوره‌های** **درختانی** **همه‌ساله** **یا** **پایانی** **دهه** **پنجاه** **تا** **اوایل** **دهه** **۱۳۶۰**، **لرزه** **بر** **اندام** **فاسدان** **اداری** **و** **حقوقی** **و** **مسئالان** **به** **بی‌قانونی** **پیکند** **یا** **در** **صورت** **اهمال** **و** **اغراض** **خدای** **ناکرده** **به** **عمل** **و** **همکاری** **در** **این** **طرفیت** **زنجبار** **بدل** **شوند**. **بنابراین** **قضائیه** **باید** **پرچم** **عدل** **و** **اصلاح** **و** **مبارزه** **را** **با** **فساد** **را** **به** **بیج** **میجابه** **و** **معامله‌ای** **برافرازد** **و** **ملت** **را** **زیر** **سایه** **داد** **و** **عدالت** **و** **عقل**، **از** **آینده** **و** **از** **حقوق** **مسلم** **و** **اساسی** **که** **هر** **عهده** **ایشان** **است** **مطمئن** **گازد**.

لنگان‌کشی‌گاه

پیام تسلیت یادگار گرامی امام به جواد امام

در پی درگذشت پدر همسر جواد امام مدیرعامل بنیاد باران، یادگار گرامی امام با صدور پیامی این ضایعه را به وی تسلیت گفت. به گزارش جماران، متن پیام آیت الله سید حسن خمینی در پی می آید:

بسمه تعالی
سرمد گرامی جناب آقای جواد امام(زید عزه) مصیبت وارده درگذشت پدر همسران(طاب‌ثراه) را به جنابعالی و خانواده محترم تسلیت عرض می‌نمایم.

این مصائب آن مرحوم را در محرم از روح خویش محشور بنماید.

سید حسن خمینی

لاراجانی: کمیسون بهداشت موظف به رسیدگی به ماجرای لرزندگان است

رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: کمیسون بهداشت و درمان مجلس موظف شده که به ماجرای روستای چنارمحمودی لرذگان رسیدگی کند.
به گزارش ایسنا، محمد خدابخشى نماینده مردم الیگودرز در جلسه علنی نوبت عصر دیروز -جلسه شورای اسلامی در تذکری این کرد: اتفاقی که در روستای چنارمحمودی لرذگان رخ داده است، و علل‌ای به بیماری اچ ای وی مبتلا شـدنـهـاـند باید رسیدگی و دلایل این اتفاق و تعداد بیماران روشن شود. رئیس مجلس شورای اسلامی هم در پاسخ به تذکر وی بیان کرد: نماینده مردم لرذگان توضیحات ارائه داد و گفت کمیسون بهداشت و درمان موظف شد، گروهی را به منطقه بفرستد و به موضوع رسیدگی کند تا دلایل روشن روشن شود.

برنامه زمانبندی انتخابات اولین میاندورهای مجلس خبرگان

مدیرکل انتخابات وزارت کشور - کشور از ابلاغ کلیات برنامه زمانبندی برگزاری انتخابات اولین میاندوره ای پنجمین دوره مجلس خبرگان رهبری به استان‌های تهران، خراسان رضوی، خراسان شمالی، فارس و قم (استان‌های برگزارکننده انتخابات) خبر داد.
به گزارش پایگاه اطلاع رسانی وزارت کشور، سید «اسماعیل موسوی» گفت: پس از تأیید شورای نگهبان، این زمانبندی به پنج استان کشور منتقل شد، تهران، خراسان رضوی، خراسان شمالی، فارس و قم ابلاغ شد تا آن را در دستور کار خود قرار دهند و مطابق آن فرایند‌های اجرایی انتخابات خبرگان را به انجام رسانند.برای سید انتخابات کشور ادامه داد: در استان‌های یاد شده مجموعاً ۹۰ نماینده برپایه مردم خبرگان رهبری انتخاب خواهند شد که از میان آن، سهم استان تهران ۲۹ نماینده است. وی افزود: بر اساس این زمانبندی، فرایند اجرایی انتخابات میاندوره‌ای مجلس خبرگان از ۱۵ اردیبه ماه آغاز می‌شود و تساو ۱۲/۲۷/۹۷ که روز برگزاری انتخابات است به مدت ۸۲ روز ادامه خواهد داشت.

برپایه سید انتخابات کشور با اعلام روز ۱۵ اردیبه به عنوان روز شروع ثبت نام از دواولین انتخابات مجلس خبرگان رهبری اعلام شده است: به فضل الهی و با برنامهریزی‌هایی که صورت گرفته، ثبت‌نام از دواولین انتخابات اولین میاندوره‌ای پنجمین دوره مجلس خبرگان رهبری از روز جمعه ۹۷/۹/۱۵ آغاز می‌شود.
روز ۱۵ در انتخابات کشور و فرمانداری‌های مرکز استان‌های مربوطه انجام خواهد شد.
موسوی خاطرنشان کرد: کلیات برنامه زمانبندی برگزاری انتخابات میاندوره ای مجلس خبرگان رهبری همانند کلیات برنامه زمانبندی انتخابات مجلس شورای اسلامی برای اطلاع و استفاده دواولیان این انتخابات، بر روی پرتال وزارت کشور قرار گرفته است.

رئیس جمهوری با بیان این که

سپاسداشت مدال آوران المپیادهای ورزشی و یادگیری برای کشور حائز اهمیت است، گفت: باید از نخبگان و استعداد‌های درخشان کشور تا پایان دوره تحصیل مراقبت کنیم تا شاخ غبار ناامیدی بر درخشان بودن آنها نیفتد.

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی در مراسم تجلیل از دانش آموزان مدال‌آور المپیادهای علمی جهانی مسال ۲۰۱۹، با اشاره به ضرورت تلاش برای استفاده هر چه بهتر از فرصت‌های زندگی، گفت: بخشی از نخبگی به هوش و حافظه ذهنی افراد مربوط بوده، اما بخش عمده‌ای که این نخبگی را ماندگار و درخشان می‌کند، به تلاش و کوشش فردی وابسته است.

رئیس جمهوری افزود:تاوجه

به معیارهای دینی و اسلامی حتی

قبل از تولد هم جلات روحی

و روانی و شرایط زندگی اولیه

در چگونگی رشد و شکوفایی

استعداد فرزندان تأثیرگذار و مهم

است.

روحانی با بیان این که

کشف استعداد‌های درخشان

باید در دوران پیش از مدرسه

یعنی از پیش‌دبستانی یا حتی

دوره‌هایی قبل از آن آغاز شود،

خطر ناشی کرد: شکوفایی استعداد

در انسان‌ها، همواره یکسان نیست

و باید فرایندمحور دیده و مدیریت

و

وزیر امور خارجه که برای پاسخ به

سنوالات سه تن از نمایندگان ملت در

مجلس حضور یافته بود، در این زمینه

گفت که اقداماتی بسرای محور قرار دادن

اقتصاد و توسعه ملی صورت گرفته است

و حمایت از ایرانیان خارج از کشور

را وظیفه خود می‌دانیم و تمام تلاش خود

را برای جلوگیری از تضعیف حقوق آنها به

کار می‌گیریم.

به گزارش ایرنا- محمد جواد

ظریف افزود: اقتصاد یکی از اولویت‌های

مجلس حضور یافته بود، در این زمینه

گفت: ما یک کمک مجلس در حال

انجام است و هفته پیش با حضور رئیس

جمهوری اجرا شد، ورود ایران به اتحادیه

اقتصادی اوراسیاست که امکان ویژه‌ای

را بسرای برقراری روابط اقتصادی با

کشورهای همسایه ایجاد می‌کند و شروع

خوبی در این زمینه داریم.

وزیر امور خارجه در پاسخ به سوال

دیگر مبنی بر این که چه اقداماتی برای

ارتقای جایگاه ایران در غرب و ایرانی در صحنه

خارجی بر عهده داشته و هر دو هفته

یکبار در معاونت دیپلماسی اقتصادی

تشکیل جلسه می‌دهد.

رئیس دستگاه دیپلماسی کشور

افزود: اقدام جدید این است که در

جلسات ستاد هماهنگ سازی، سفرای

ایران در کشورهای مختلف را دعوت

می‌کنند که برای اعضای ستاد اطلاعات

اقتصادی کشورهای دیگر را ارائه دهند

و از نظرات‌ای آنها استفاده کنند به ویژه

اطلاعات اقتصادی کشورهای همسایه و

چین و ژاپن ارائه می‌شود.

ظریف گفت: ستادی در وزارت

امور خارجه مشکلات استان‌ها را بررسی

می‌کند؛ همچنین اگر ایرانیان خارج از

کشور برای کمک به استان‌های خود

اهتمام داشته باشند؛ امکان‌ها استان‌ها

برای جلب سرمایه گذاری خارجی به

ویژه با کشورهای همسایه اختصاص داده

می‌شود در این زمینه چندین جلسه میان

استادان را سفرا تشکیل شده است و

این کار ادامه خواهد داشت.

وزیر امور خارجه، راه اندازی

پایگاه اطلاع رسانی معاونت دیپلماسی

را از دیگر اقدامات وزارتخانه دانست و

گفت: در این پایگاه اطلاعات اقتصادی

یادماندۀ شعیب

اخبار داخلی

روحانی: به کارگیری نخبگان هزینه‌های اداره کشور را پایین می‌آورد

زمینه‌های مختلف می‌تواند حرکت رو به توسعه و پیشرفت کشور را تسریع کند، افزود: در دوران دفاع مقدس فرماندهان نخبه‌ای بودند این‌رو باید برای حفظ و ارتقای استعداد‌ها در نخبگان برنامه‌ریزی و تلاش داشته باشیم . رئیس جمهوری چگونگی محیط زندگی و تحصیل را در رشد استعداد‌ها و تداوم شکوفایی آنها تأثیرگذار دانست و گفت: باید از نخبگان و استعداد‌های درخشان کشور تا پایان دوره تحصیلات مراقبت کنیم تا شاخ غبار ناامیدی بر درخشان بودن آنها نیفتد

روحانی با بیان این‌که رقابت در علم و دانشش حائز اهمیت است گفت: رقابت سالم، عادلانه و برپمنای دولت بهره گیری از نخبگان و مناسب است، نخبگان در بخش‌های مختلف است، گفت: حمایت دولت از شرکت‌های دانش‌بنیان زمینه بسیار مناسبی برای آینده نخبگان و به وجود خواهد آورد.

وی افزود: به استفاده از نخبگان در وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی تأکید داریم و معتقدیم باید از آنها در حوزه مشاوره استفاده شود تا با گذشت زمان توانمندحتی بالاترین مقام اجرایی را به دست آورند.

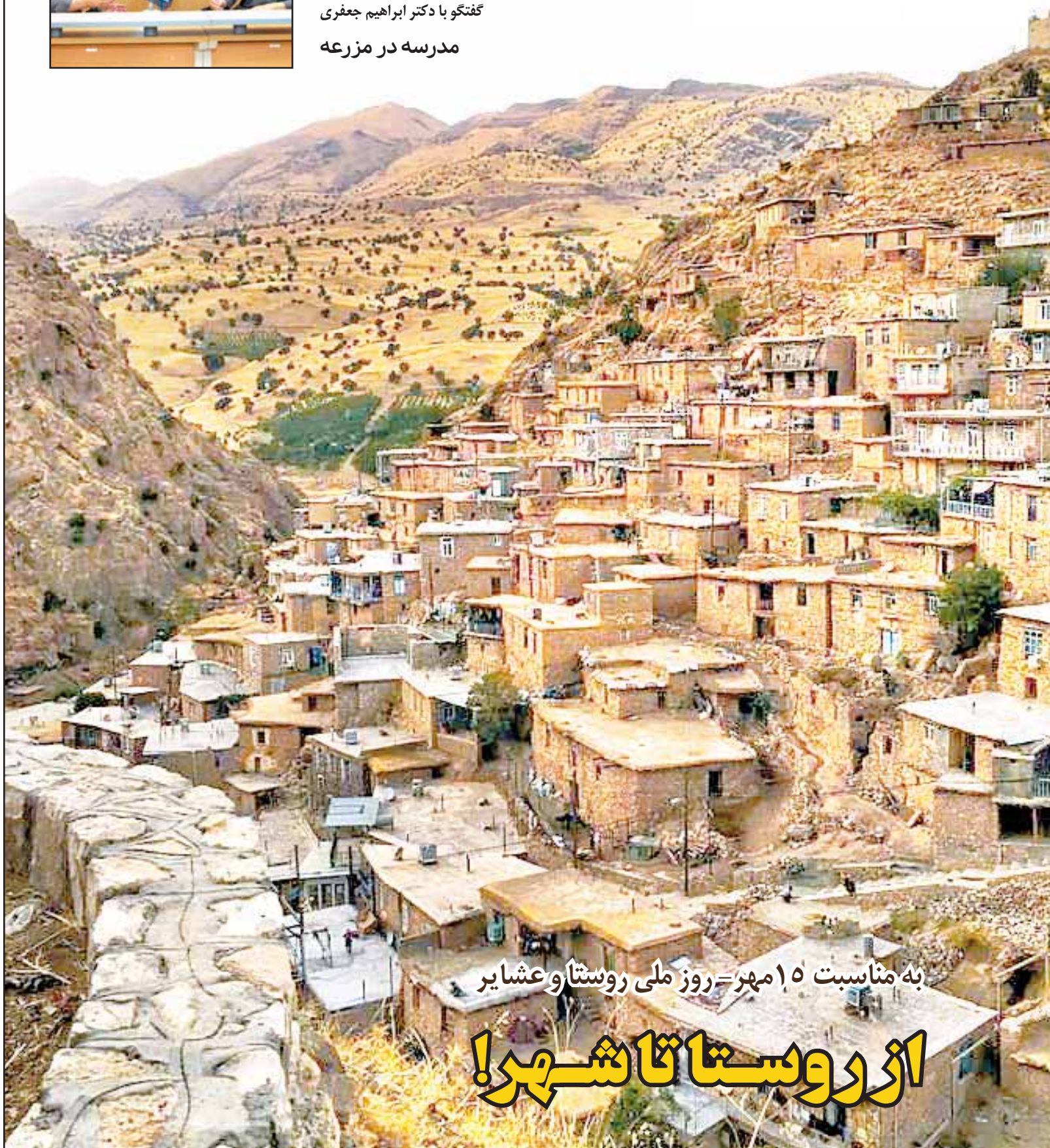
گزارش مصور از روستای «چم مهر» لرستان
شش ماه بعد از سیل

گفتگو با دکتر ابراهیم جعفری
مدرسه در مزرعه

۴۱۵
شماره اجتماعی روزنامه اطلاعات
مهر ۱۵ - سال شص و چهارم - شماره ۲۷۳۹۷

به مناسبت ۱۵ مهر - روز ملی روستا و عشایر

از روستا تا شهر!

زیر گذر اینترنت

خوشابه حالت ای روستایی!

نوروز آباد برخلاف تصور خیلی‌ها یک روستای کلاسیک نیست که به آن برسی و ده‌ها خانه آباد را کنار هم ببینی. بلکه یک روستای عشایری است با سندهای سربی شاهی که حالا بیشتر مردمش خسته از کشتی گرفتن با شهرداری، آنجا را گذاشته و رفته‌اند. مانده‌ها هم کم نیستند. ۳۶ خانواده‌ای می‌شوند. از تأسیس روستای نوروز آباد پنجاه سالی می‌گذرد. یعنی یک عده از عشایر با دام‌های خود دست از ییلاق و قشلاق به شمیرانات برداشتند و از همان موقع مشکل پیچیده‌شان شروع شد. این‌ها را مردی می‌گفت که به عنوان نماینده روستا به ما معرفی شد. ناامید می‌گفت کسی که به فکر ما نیست.

این هفته کیدواژه «روستا و عشایر» را در اینترنت جستجو می‌کنم. «امیرخانی» با تیتراژ «ایران زیبا: لرستان، ازنا، دشت لاله‌های واژگون منطقه دره تخت» نوشته است: «دره تخت یکی از مناطق بخش مرکزی شهرستان ازنا واقع در ۱۳ کیلومتری جنوب این شهرستان در کوهپایه‌های اشترانکوه است. آب و هوای مناسب این روستا آن را به یکی از مناطق مناسب جهت کوچ تابستانه عشایر تبدیل کرده است. «آزی» به چند مصرع از شعری اشاره کرده است که خیلی از ما را به یاد کتاب فارسی دبستانمان می‌اندازد: «خوشابه حالت ای روستایی! / چه شاد و خرم چه باصفایی! / در شهر ما نیست جز دود ماشین / دلم گرفته از آن و از این...»

روستای سرالیندر آغکس، سنجاد، تهریز

آن‌هایی که اوضاع بهتری دارند، خانه‌هایشان به ۲۰ متر می‌رسد اما اغلب در خانه‌های حلبی کمتر از ۱۵ متر روزگار می‌گذرانند. می‌گویند همین سرپناه‌ها هم اجاره‌ای هستند. به گفته خودشان به طور میانگین ماهی ۱۵۰ هزار تومان کرایه می‌دهند با ۳ میلیون پول پیش. بی‌حسام. هر نوروز آبادی روزانه حدود ۱۰ هزار تومان درآمد دارد که یا از جمع‌آوری زباله به دست می‌آورد یا از برش دوزی لباس‌های کهنه.

«دن ویتو» در جمله‌ای طعنه‌آمیز، روز روستا و عشایر را به همه «طهرانی‌های اصیل» تبریک گفته است!

برخی رسانه‌ها از «سوسن رشیدی» نوشته‌اند، دختر کوچ نشینی از ایل زوله از عشایر کرمانشاه که یازده دوره قهرمان کیک بوکسینگ ایران شده است. او برای رفتن به باشگاه، دائم میان محل زندگی‌اش و شهر در تردد بوده و سختی‌های بسیاری را به جان خریده تا به اینجا برسد.

خبرگزاری «ایسنا» از «ذکرالله بوچانی» نوشته است، معلم عشایر کوچ نشین ایل زوله که به صورت داوطلبانه همراه با این عشایر در فصول سرد به مناطق گرمسیر خوزستان و در فصول گرم به مناطق معتدل کرمانشاه کوچ می‌کند!

کاربر «عمود» به یک آیین عجیب در میان عشایر اشاره می‌کند: «در فارس و بوشهر با «خرفت خانه» (خرفت خانه) آشنا شدم؛ سوراخ‌هایی در کوه و صخره که ایلیاتی‌ها موقع کوچ، پیرمردها و پیرزن‌های علیل و از کار افتاده را با مقداری آب و نان و ملزومات دیگر در آنجا باقی می‌گذاشتند تا زمانی که از کوچ برگردند و آن‌ها را دوباره در آغوش گرم خانواده پذیرا شوند.»

البته درستی این سخن مورد تردید است و برخی افراد، خرفت‌خانه‌ها را باقی مانده دخمه‌ها و محل سپردن اموات زرتشتیان قدیم می‌دانند.

اگرچه این شعر ممکن است ما را در حسرت کوه و رودخانه و درخت و زندگی روستایی فرو برد اما واقعیت این است که زندگی در روستا آن قدرها هم ساده نیست. خودمان هم می‌دانیم که شاید روستاهای سویی در کنار طبیعت زیبایشان از امکانات رفاهی لازم برای زندگی مدرن هم برخوردار باشند اما در ایران از این خبرها نیست.

چندسال پیش حسن روحانی، رئیس‌جمهور، در سخنرانی خود به مناسبت روز ملی روستا و عشایر گفته بود: «امروز در روستاهای ما جوان‌های با استعداد تحصیل کرده با تحصیلات بالا فراوان داریم. علت این که تلاش می‌کنیم اینترنت را به روستاها ببریم همین است؛ هرچند بعضی‌ها از این مسأله خیلی خوشحال نیستند و فکر می‌کنند اینترنت کالای شهری است و چرا به روستا برود؟»

«محمد صدارت» که خود را یک طلبه انقلابی اجتماعی می‌داند، پرسیده است: «چرا همایش ملی روستا و عشایر را هر سال در تهران برگزار می‌کنند؟ چرا مسوولان برای برگزاری آن به روستا نمی‌روند؟ آیا خنوشان رنگی‌تر است؟ یا صندلی‌های محل همایش مهم‌ترند؟»

در سال‌های اخیر خیلی از عشایر به یکجانشینی و خیلی از روستاییان به شهرها روی آورده‌اند. آداب و رسوم زندگی روستایی و عشیره‌ای کم‌کم به موزه‌ها می‌روند و دیر و دور نباشد روزی که باید در تاریخ دنبالشان گشت.

«حامد هادیان»، خبرنگار بدون مرز در گزارشی که آن را در خبرگزاری فارس هم منتشر کرده، درباره «نوروز آباد» نوشته، منطقه‌ای که برخلاف اسمش نه نوروز است، نه آباد: «اینجا منطقه‌ای فقیرنشین از توابع شهر احمدآباد مستوفی اسلامشهر است که در جنوب غربی شهر تهران قرار دارد و چند دهه است که مشکلاتش طلسم شده‌اند.

تماشاخانه

● کوچ عشایر

میدان مشق

ماجرای نان ماشینی!

● ارمان زمان فشمی

در یکی از روستاهای لرستان از زنی که از کوچه می‌گذشت پرسیدم شما خودتان نان درست می‌کنید؟ سرش را بالا گرفت و با غرور گفت: نه، ما نانوايي داریم!

با خودم فکر کردم اگر قرار باشد همه نشانه‌های زندگی شهری در روستا پیدا شود، آن وقت دیگر شهر و روستا چه تفاوتی خواهند داشت؟ آیا از بین رفتن آداب و رسوم روستایی و جایگزینی آنها با سبک زندگی شهری خوشحال کننده است؟

طبیعی است که وقتی امکانات یک کشور به شکل مناسب میان شهرها و روستاها توزیع نشود، روستایی بودن به معنای محرومیت است و کسی از آن خوشحال نخواهد بود. این درحالی است که بسیاری از شهرها نیز از امکانات لازم و کافی برای زندگی شهری برخوردار نیستند و توزیع بودجه و امکانات حتی میان شهرها هم متوازن و متناسب نیست.

نتیجه این امر، افزایش مهاجرت به شهرهای بزرگ و به ویژه پایتخت است که علاوه بر آن که باعث نادیده گرفته شدن ظرفیت‌ها و جذابیت‌های شهرستان‌ها می‌شود، با متراکم شدن امکانات و جمعیت کشور در یک نقطه، در صورت به وجود آمدن هر بحران احتمالی، مشکلات بسیاری ایجاد خواهد کرد.

پانزدهم مهرماه در تقویم رسمی کشور به عنوان روز ملی روستا و عشایر نام گرفته است. روستاییان و عشایر، بازوان توانمند توسعه کشور هستند؛ جمعیتی مولد و بی‌حاشیه که با کمترین توقع و امکانات به کار تولید مشغولند و سفره هموطنانشان را رنگین می‌سازند.

اما تنها نسبت دادن یک روز در تقویم به روستاییان و عشایر، باری از دوش آنها بر نخواهد داشت. این کار نه برای مزارعشان آب می‌شود و نه برای دام‌هایشان علوفه، نه برای فرزندانشان مدرسه می‌شود و نه برای جوانانشان شغل.

کشوری که با خطر خشکسالی روبه‌روست، باید برای زراعت و دامداری روستاییان و عشایرش برنامه‌ریزی بلندمدت و جدی داشته باشد. در غیر این صورت عجیب نیست که زن و مرد روستایی‌اش نه تنها نتوانند مواد غذایی مورد نیاز هموطنانشان را تأمین کنند، بلکه خودشان هم منتظر باشند تا نان ماشینی از تنور دریابند و آن را بر سر سفره خانواده‌شان ببرند!

ضمیمه جامعه روزنامه اطلاعات هر دوشنبه منتشر می‌شود. از مطالب، پیشنهادها و انتقادات شما استقبال می‌کنیم.
Email: jameettelaat@gmail.com
تلفن: ۲۹۹۹۳۲۱۰

شش ماه بعد از سیل

گزارش: ارمغان زمان فشمی
عکس‌ها: فرزانه بی‌آزاران

محلی‌ها می‌گویند یک شرکت خصوصی، پل روستا را که سیل تکه‌تکه کرده خریده و مشغول بیرون آوردن قطعات آهنی آن از داخل رودخانه است. این وسط بعضی‌ها که اغلب معتاد هستند هم پیدا می‌شوند که شب‌ها بروند یک تکه از آهن پل را بدزدند، شاید با فروش آن پولی به جیب بزنند.

جرمشان این است که از پایتخت دورند و صدایشان به جایی نمی‌رسد. انگار که بخت روستا را با سختی روزگار گره زده‌اند و مصیبت دیدن جزو وظایف روزانه اهالی اینجاست. روستای چم‌مهر از توابع پل دختر استان لرستان، شش ماه بعد از سیل همچنان با مشکلات دست و پنجه نرم می‌کند.

«فرهاد کولی‌وند» که با خانواده‌اش وسط جایی که زمانی اتاق پذیرایی خانه‌اش بود چادر زده است می‌گوید: فقط یخچال را توانستیم از بین گل‌ها در بیاوریم و خوشبختانه نسوخته بود. خانه مادرش که زنی بی‌سرپرست است، خراب شده و جهیزیه برادرش «آیت» را آب برده است. مادرش می‌گوید: یک روز قبل از سیل، کمیته امداد قصد داشت برایمان حمام و دستشویی درست کند که این اتفاق افتاد.

خانه با خاطراتش تنها مانده بود. هنوز هیاهوی بازی بچه‌ها در اتاق‌هاش می‌پیچید و بوی غذا آشپزخانه‌اش را برمی‌داشت. گلدان‌ها به امید دوباره سبز شدن نشسته بودند و پنجره‌ها رویای گذشته را می‌دیدند اما واقعیت، آینه‌ای بود که دیگر زنی روبه‌روی آن موهایش را شانه نمی‌زد و اسباب‌بازی‌های گلی که دیگر هیچ بچه‌ای با آنها بازی نمی‌کرد.

به آن‌ها گفته‌اند خانه‌تان قابل سکونت است. کف ترک خورده اتاق و فرش‌های نابودشده در میان گل‌ولای رانسانم می‌دهند و می‌پرسند: واقعاً اینجا قابل سکونت است؟

خانه‌های بالادست خالی بودند. معلوم بود که وضع صاحبانشان آن قدر خوب بوده که خانه‌ها را رها کنند و به جای دیگری بروند!

روی دیوار پشت سرش نوشته بودند «کنار تم هموطن»، اما پیرمرد با خانه نیمه کاره‌اش تنها مانده بود.

بعد از شش ماه، ساختن خانه‌های جدید روی تپه در این حد پیشرفت داشته است.

از روستا تا شهر

در این مطلب از متن برخی سخنرانی‌ها در چهارمین همایش ملی «کنکاش‌های مفهومی و نظری درباره جامعه ایران» که به موضوع روستاها مرتبط بود استفاده شده است.

تربیتی نیست که یکی از ملزومات یکپارچگی هر جامعه، توزیع مناسب و متوازن امکانات در میان جوامع روستایی و شهری آن جامعه است. هر چه شکاف اقتصادی و اجتماعی در زندگی شهرنشینان و روستائینان کمتر باشد، آن‌ها خود را به یکدیگر نزدیک‌تر احساس کرده و با قوت و قدرت بیشتری در کنار یکدیگر به آبادانی جامعه می‌پردازند. برعکس، بیشتر شدن این شکاف به دورتر شدن اهداف و آرمان‌های مردم در شهر و روستا از یکدیگر خواهد انجامید، به طوری که داشتن هدف مشترک که همانا آبادانی و پیشرفت کشور است دشوار خواهد شد.

این مسأله قدمتی به اندازه تاریخ پدید آمدن شهرها و روستاها در کنار یکدیگر دارد. محمدمیر احمدزاده، استادیار تاریخ فرهنگی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی درباره مسأله شهری-روستایی در ایران پسامشروطه و تأثیرات آن در تحولات سیاسی جامعه ایران معاصر می‌گوید: انقلاب مشروطه یک انقلاب شهری بود که با کنشگری گروه‌های اجتماعی شهری از جمله تحصیل‌کردگان جدید، بازاریان، علما و متفکران در شهرهای بزرگ ایران رخ داد و به درک شهری از مشروطه نیز متکی بود اما بنا به روایت منابع، در ایران همزمان با وقوع مشروطه کمتر از ۱۰ درصد جمعیت را شهرنشینان تشکیل می‌دادند و بسیاری از روستائیان و ایلات مدت‌ها از وقوع این رخداد و ماهیت آن اطلاع نداشتند.

پرسش این است که ناسازگاری‌های هویتی جمعیت شهری-روستایی چه تأثیری در تغییر اهداف و شعارهای مشروطیت در میان شهریان، روستائیان و ایلات داشت و چگونه می‌توانست به درک مشترک و سازگاری هویتی میان گروه‌های جامعه ایرانی منجر شود؟

او در پاسخ به این پرسش می‌گوید: دستاوردهای تحقیقی نشان می‌دهد که بنا به ناسازگاری‌های هویتی، عدم انسجام اجتماعی و تنوعات گسترده جامعه ایران در فرایند مشروطه، هر کدام از گروه‌ها بر اساس دغدغه‌های خود به ترجمان گفتمان مشروطه پرداخته و هر کدام از ظن خود یار مشروطه شدند. این امر اگرچه در کوتاه مدت، انرژی عاطفی مهمی را نصیب مشروطه‌خواهان کرد اما در ادامه، باعث تسلط شعارهای ایالات و ولایات بر شعارهای اصلی مشروطیت شد.

در این راستا، اگرچه سه شعار و در واقع سه هدف مشروطه، آبادسازی

ایران، احیای استقلال سیاسی (رهایی از سلطه خارجی) و برقراری امنیت و ثبات سیاسی در کشور بود اما ناسازگاری‌ها و عدم تناسب میان گروه‌های شهری، روستایی و ایلی جامعه ایرانی باعث تقلیل اهداف مشروطه به «تأمین امنیت» شد که این امر به بروز حکومت شبه‌مردن نظامی رضاشاه از دل مشروطیت انجامید.

فقر، پدیده‌ای است که به تنهایی می‌تواند تأثیر معنادار و پررنگی بر میزان آسیب‌های اجتماعی بگذارد، چه برسد به آن که همراه با تبعیض هم باشد، مثلاً تبعیض میان جوامع روستایی و جوامع شهری. علی اصغراصغری، دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه آزاداسلامی، درباره کالبدشکافی فقر در تحقق سرمایه اجتماعی جوامع روستایی با تأکید بر کشور ایران می‌گوید: محرومیت غیرارادی مردم از فرصت مشارکت در امور اجتماعی می‌تواند یکی از دلایل اصلی عدم توفیق برنامه‌های توسعه در کاهش فقر تلقی شود. بررسی عمیق مفهوم سرمایه اجتماعی که مشارکت از اصلی‌ترین مؤلفه‌های آن است می‌تواند به تصحیح دیدگاه برنامه‌ریزان توسعه کمک کند.

با مطالعه درباره رابطه فقر و مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در دو روستای منطقه آزادشهر از توابع استان گلستان درمی‌یابیم که رابطه معکوس میان فقر و مؤلفه‌های سه‌گانه سرمایه اجتماعی (اعتماد، انسجام و مشارکت) تأیید شده است و رابطه معناداری میان مشارکت در تصمیم‌گیری-ازمقیاس‌های مشارکت اجتماعی-و نزاع در میان روستائیان-ازمقیاس‌های انسجام اجتماعی-با پدیده فقر وجود دارد. درجه مشارکت روستائیان از حدسپیم شدن در اطلاعات فراتر نرفته و روستائیان از مشارکت در تصمیم‌گیری در سطوح بالاتر محروم بوده‌اند. در نتیجه، مشارکت‌هایی از نوع ابزاری، تغییرچندانی در وضعیت فقر روستا به وجود نیاورده است. همچنین به نظر می‌رسد ریشه دواندن خشونت در فرهنگ جامعه و خسارت‌های انسانی و مادی ناشی از آن، زمینه کافی را برای بروز و تداوم فقر فراهم می‌کند.

یکی از تبعات نابرابری اجتماعی و اقتصادی در میان شهر و روستا، افزایش مهاجرت روستائیان به شهرهاست. مطالعات اجتماعی نشان می‌دهد این نوع از مهاجرت، تفاوت چندانی در میزان احساس نابرابری اجتماعی در میان مهاجران ایجاد نمی‌کند.

فاطمه زندی، دانشجوی دکتری علوم اجتماعی دانشگاه الزهراء، با اشاره به مطالعه موردی مهاجران ۵۰ سال اخیر ساکن شهر اراک،

درباره احساس نابرابری در بین مهاجران روستایی ساکن شهر می‌گوید: نابرابری به عنوان پدیده‌ای جهانی یکی از جنبه‌های عمومی و همیشگی جوامع انسانی است.

مفهوم نابرابری، ابعاد گوناگون اقتصادی، سیاسی، حقوقی، فرهنگی و اجتماعی را در بر می‌گیرد اما بیشتر نابرابری اقتصادی را به ذهن می‌آورد. در واقع نابرابری نزد مردم بیشتر با نابرابری در قدرت خرید معنا می‌یابد و احساس می‌شود. یکی از مسائلی که در جوامع احساس نابرابری ایجاد می‌کند، این است که اعتماد اجتماعی و در نتیجه همبستگی اجتماعی را کاهش می‌دهد.

او می‌افزاید: یکی از وقایعی که در نیم قرن اخیر در جامعه ایران اتفاق افتاده و تأثیر بسیاری در سیمای شهری و روستایی کشور گذاشته، مهاجرت روستائیان به شهرهاست. بدیهی است که مهاجرت برای تحقق زندگی بهتر اتفاق می‌افتد، زندگی که در آن نابرابری کمتر احساس شود.

احساس نابرابری قبل از این که با میزان برخورداری همبسته باشد، در مقایسه با زندگی سایرین اتفاق می‌افتد. طی مصاحبه با مهاجرانی که در ۵۰ سال گذشته به شهر اراک مهاجرت کرده‌اند، این موضوع تأیید شده است که آنها در مقایسه میان زندگی فعلیشان در شهر با زندگی قبلیشان در روستا همچنان نابرابری را احساس می‌کنند.

نتایج مصاحبه‌ها نشان می‌دهد مهاجران روستایی ساکن شهر اراک از نظر احساس نابرابری در زندگی قبل از مهاجرت و بعد از آن به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند: مهاجران دارای ویژگی‌های ساکن در حاشیه‌ها، بی‌کار یا دارای شغل‌های فصلی و موقت و مهاجران دارای ویژگی‌های ساکن در مناطقی که امروزه دیگر حاشیه محسوب نمی‌شوند و دارای شغل ثابت (دولتی یا خویش فرما) هستند.

دسته اول هم زندگی قبل از مهاجرت و هم زندگی بعد از مهاجرتشان را نابرخودار می‌دانند و در هر دو زندگی، خود را در موقعیت نابرابر نسبت به سایرین دیده و احساس کرده‌اند.

برخی از این گروه، نابرخوداری را در زندگی قبل مهاجرت شدیدتر می‌دانند و برخی در زندگی بعد از مهاجرت اما احساسشان از نابرابری در زندگی بعد از مهاجرتشان بسیار شدیدتر بوده و دسته دوم، زندگی بعد از مهاجرت را نسبت به زندگی قبل از آن، برخورداری می‌دانند اما با وجود برخورداری بیشتر در زندگی بعد از مهاجرت، اغلب نابرابری بیشتری را نسبت به قبل از مهاجرت احساس می‌کنند.

ارمغان زمان‌فشمی

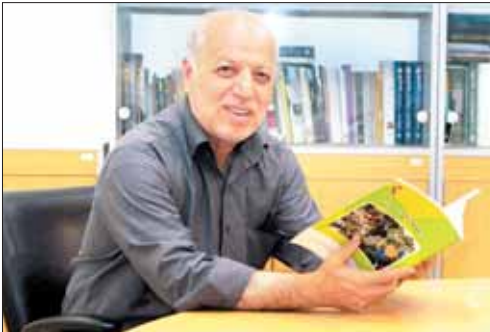

روستای ماسونیک خراسان جنوبی، نگاره عین‌الدینی

گفتگو با دکتر ابراهیم جعفری

مدرسه در مزرعه

دقیقا و این موضوع فقط مختص به کردستان یا ایران نبود. نتایج تحقیقات گسترده در مالزی، مصر و اندونزی هم گواه بی‌اثر بودن کلاس‌های آموزشی برای روستاییان بود تا این که سازمان فائو (سازمان بین‌المللی خواربار و کشاورزی) از کارشناسان بین‌المللی کشورهای مختلف درخواست کرد مسأله را بررسی کنند؛ بنابراین کمیسیون‌ها و جلسات متعددی درباره این که چرا کلاس‌های آموزشی برای روستاییان بی‌نتیجه است، برگزار شد. عده‌ای از کارشناسان، بی‌سوادی و کم‌سوادی روستاییان را دلیل اصلی موضوع برشمردند اما عده‌ای این دلیل را قانع‌کننده ندانستند و خواستند که این توهین و جفا به روستاییان روا نشود و گفتند که روستاییان انسان‌هایی بسیار فهیم، با‌ضرب‌گیرندگی قوی هستند و قطعا دلیل چیز دیگری است.

* علت اصلی چه بود؟

حلقه مفقوده، فقدان ارتباطات مشارکتی بود؛ به این معنا که از نظر و ایده خود روستاییان در مباحث آموزشی استفاده نمی‌شد. وقتی یک فرد روستایی را به کلاس آموزشی می‌آوردید و برایش سخنرانی می‌کنید او در دل خود می‌گوید این فرد چند کلاس درس خوانده، حال فضل خود را به رخ من می‌کشد، درحالی که پدرج من کشاورز بوده و من سرشار از تجربه‌ام. یعنی ما آمرانه، عمودی و از بالا به پایین حرفمان را به روستاییان عزیز تحمیل می‌کردیم و در نتیجه آن‌ها قبول نمی‌کردند.

* کارشناسان چه راه حلی را برای رفع مشکل پیشنهاد کردند؟

کارشناسان به این نتیجه رسیدند که به‌جای آوردن روستاییان به کلاس‌های آکادمیک، خودشان به روستاها بروند و کلاس‌ها را در مزرعه و باغ افراد به صورت عملی برگزار کنند. آنان روان‌شناسی محیط را در نظر گرفتند. این که یک روستایی برای آموزش روش‌های نو به شهر بیاید و در محیطی آکادمیک که بسیار دور از فضای زندگی اوست شرکت کند با این که در مزرعه‌اش با کارشناس مربوطه درباره موضوع موردبحث تعامل داشته باشد بسیار متفاوت است. خوشبختانه معاونت ترویج سازمان جهاد کشاورزی هم چنین رویکردی را دنبال می‌کند. این معاونت در روستاها کلاس‌های سیاری به اسم «مدرسه در مزرعه» را ایجاد کرده است که در آن‌ها هم کارشناسان از تجربیات روستاییان بهره‌مند می‌شوند و هم روستاییان از اطلاعات کارشناسان، من برای درک موضوع به روستاهای هفت استان سفر کردم، در اطراف شهرهای یزد، بیرجند، ارومیه، قم، مازندران، خمین و یاسوج.

خاطر من هست در یزد چادری برای آموزش بنا شده بود. باغداران زیادی سر زمین آموزش می‌دیدند و گروه‌گروه با کارشناسان بحث می‌کردند، مثلا سر این موضوع که راه مبارزه با این شته مزاحم چیست. بعد از سه ساعت همه در چادر جمع می‌شدند و یک‌ساعت زمان می‌برد تا صحبت‌های خود را جمع‌آوری کنند و حاصل این گفتگوها کشاورزی مناطق را متحول می‌کرد.

در یکی از این کلاس‌ها کشاورزی کاملاً بی‌سواد شرکت می‌کرد. با این که هیچ سخنی نمی‌گفت ولی چنان لیخندی به لب داشت و چنان احساس رضایتی می‌کرد که گویی مبلغ هنگفتی پول به او هدیه داده‌اند. چون احساس می‌کرد خودش در تولید دانش دخیل بوده و به‌حساب آمده است. ارتباطات مشارکتی روستایی دقیقا یعنی همین. یعنی ما فکر نکنیم روستاییان آدم‌هایی با ظرف خالی هستند و ارتباط با آنان باید یک‌سویه باشد.

* تغییر روش چقدر تأثیر گذار بود؟

صدرصد، در روستاهایی که از روش آموزش در مزرعه استفاده شد تأثیرات چشمگیر بود، البته از نظر آماری اطلاعات دقیقی ندارم، اما مشاهداتم مهر تأیید بر موضوع می‌زند.

زهرا گردان

به بهانه «روز روستا و عشایر» ۱۵ مهر-موضوعی از جنس روستا را انتخاب کردیم و با فردی که ۳۵ سال با علاقه در زمینه حل مشکلات روستاییان فعالیت داشته و تحقیق و پژوهش کرده است به گفتگو نشستیم. ابراهیم جعفری بیش از سده‌ده در جهاد سازندگی سابق و جهاد کشاورزی فعلی کار کرده؛ جایی که قلمرو فعالیتش محرومیت‌زدایی از روستاهاست. وی از دانشجویانی بود که بعد از تعطیلات دانشگاه‌ها در روند انقلاب فرهنگی داوطلبانه به روستاهای محروم سفر کرد و به انجام کار فرهنگی پرداخت؛ روستاهایی که از ابتدایی‌ترین امکانات مثل آب آشامیدنی، برق و راه آسفالت به بهره‌برداری بودند و طبیعتا از نظر فرهنگی هم محرومیت داشتند. او بعدها در دانشگاه به مقوله توسعه پایدار روستایی علاقه‌مند شد و رساله دکتری‌اش ارتباطات اجتماعی خود را با موضوع «ارتباطات مشارکتی در جامعه روستایی» انتخاب کرد که بعدها به صورت کتاب چاپ شد. دکتر جعفری برای انجام این پژوهش به هفت روستای کشور سفر کرده و سال‌ها داوطلبانه به روستاییان آموزش داده است. مصاحبه‌پیش‌رو حاوی مطالب ارزنده‌ای درباره راه‌های توسعه روستایی، ترویج ایده‌های نو در میان روستاییان، چشم‌انداز و نحوه احیای روستاهاست.

* به‌نظر می‌رسد آموزش به روستاییان در قالب ترویج ایده‌های نو برای افزایش بهره‌وری و توسعه روستایی، از اهمیت خاصی برخوردار است. این ایده از چه زمانی مطرح شد؟

از سال ۱۳۶۵ که رویکرد جهاد سازندگی نسبت به مقوله فرهنگی در روستاها عوض شد، این اعتقاد به وجود آمد که باید به ترویج ایده‌های نو در زمینه دامپروری، کشاورزی و صنایع روستایی پرداخته شود؛ به این معنا که راه‌های جدید و علمی را جایگزین روش‌های قدیمی کنیم. مثلا در گذشته کشاورزان برای کشت در سطح شیب‌دار، زمین را به‌شکل عمودی شخم می‌زدند که در نتیجه بعد از یک باران برق‌آسا هم خاک شسته می‌شد و هم آب هدر می‌رفت، اما در روش علمی به کشاورزان گفته می‌شد زمین را به‌صورت مایل شخم بزنند تا به نتیجه بهتری دست یابند یا برای مبارزه با آفات کشاورزی، سم زدن به‌محصولات به خصوص از نوع «د.د.ت» بسیار فراگیر شده بود که هم باعث آسیب رساندن به محیط زیست می‌شد و هم محصول ناسالمی به بار می‌آمد، اما در روش جدید به کشاورزان تفهیم می‌شد که دشمن این آفت در خود طبیعت موجود است؛ به جای سم زدن باید دشمن آفت را پیدا کنند تا به صورت خودکار آفت از بین برود و اجازه دهند کشاورزی، بیولوژیک یا ارگانیک باشد نه این که به ضرب کود شیمیایی و سم، آفت را از بین ببرند. ما این گونه آموزش و ترویج ایده‌های نو را در بسیاری از روستاها آغاز کردیم.

* با این حال متأسفانه هنوز بسیاری از روستاییان از روش‌های نو استفاده نمی‌کنند. آیا جهاد کشاورزی در آموزش دادن خیلی جدی نیست یا روستاییان مقاومت می‌کنند؟

این موضوع دلایل مختلفی دارد. اول آن که ترویج ایده کار فوق‌العاده دشوار و زمان‌بری است. دوم این که کشاورزان روستایی غالبا کم‌سواد یا پایه‌سن گذاشته هستند که سال‌ها از مسائل آموزشی دور بودند؛ البته برخی مدل‌های آموزشی هم ناکارآمد بودند که به‌تدریج اصلاح شدند.

من بعد از دوره لیسانس و پایان دوره سرمازی به‌دلیل علاقه شخصی به کردستان رفتم و حدود سه‌سال و نیم مسؤول آموزش روستایی روستاهای این استان شدم؛ البته از تهران با ما خط داده می‌شد و ما فقط مجری امر بودیم. گفته می‌شد برای روستاییان کلاس بگذارید و به آنان درباره روش‌های نو در کشاورزی آموزش بدهید. من هم به‌همراه تعدادی دیگر از مدرسان به مریوان یا پانه می‌رفتم و از روستاییان دعوت می‌کردیم تا در کلاس‌های آموزشی شرکت کنند. کلاس‌ها میز و صندلی داشت و شبیه مدرسه بود. روستاییان هم استقبال می‌کردند و رفتارشان محترمانه و کلامشان دلگرم‌کننده بود. آنها به ما می‌گفتند درود بر شما آقای مهندس، چقدر زیبا حرف می‌زنید، حرف‌هایتان را باید با آب طلا نوشت؛ اما این گفته‌ها فقط یک تعارف مؤدبانه بود و در نهایت آنان همان روش خود را در کشاورزی پیاده می‌کردند!

* آیا کشاورزان اجباری برای شرکت در کلاس‌ها داشتند؟

خیر، اما از آنجایی که جهاد کشاورزی در استان کار سازندگی انجام داده بود، وقتی از آنان درخواست شرکت در کلاس‌های آموزشی را داشت تحت روبریابستی اجابت می‌کردند. دست به‌سینه می‌نشستند. پذیرایی مفصلی هم می‌شدند و هدیه‌ای هم دریافت می‌کردند، اما کلاس‌ها هیچ خروجی نداشت.

* منظور تان این است که روش سنتی کشاورز با شرکت در کلاس‌های آموزشی تغییر نمی‌کرد؟

* برای عملیاتی شدن روش چه مسائلی مدنظر قرار گرفت؟

مهم‌ترین موضوع این بود که کارشناس خاکی‌تر شده و به یک تسهیل‌گر تبدیل شود. در واقع این مسأله، ریشه در دیدگاه «پائولوفریره»، نظریه‌پرداز آموزشی اهل برزیل، دارد.

وی که با نقطه‌نظراتش تحول بزرگی در آموزش و پرورش ایجاد کرد معتقد بود که اگر من به‌عنوان معلم سرکلاسی حاضر شدم خطای محض است که فکر کنم بالاتر از دیگرانم و بیشتر از بقیه می‌دانم و دیگران هیچ چیز نمی‌دانند. من باید ایمان داشته باشم که بقیه هم می‌دانند و به جای برخورد عمودی، برخورد افقی داشته باشم. لازم بود کارشناسان ما برای رسیدن به موفقیت این دیدگاه را مدنظر قرار دهند.

* به‌نظر می‌رسد این مدل آموزش نه تنها در جامعه روستایی که همه‌جا نتیجه می‌دهد و ارتباطات مشارکتی حلقه مفقوده آموزش در ایران است.

دقیقا همین‌طور است. این مدل آموزشی هم حرمت شاگردان را حفظ می‌کند هم باعث می‌شود از نظرات افرادی که سرکلاس هستند بهره‌مند شویم و از همه مهم‌تر فرهنگ سکوت را می‌شکند. نقطه‌ضعف کلاس ترویج ایده‌های نو و آموزش و پرورش در طول سالیان متمادی این بود که معلمان دوست داشتند دانش‌آموزان دست به‌سینه بنشینند، سکوت کنند و به‌گونه‌ای که قطعا باعث خستگی دانش‌آموزان می‌شود، اما اگر مشارکت ایجاد کنیم همه چیز تغییر می‌کند و هنرمند کسی است که تسهیل‌گر باشد و کار تسهیل‌گر زمینه‌سازی برای مشارکت است. تسهیل‌گران کسانی هستند که می‌توانند بستر ساز ارتباطات مشارکتی باشند.

* آیا می‌توان گفت فناوری‌های نوین ارتباطی، ارتباطات مشارکتی را در روستاها تسهیل کرده است؟

بله. با ورود فناوری‌های نوین ارتباطی، میدان عمل برای ارتباطات مشارکتی باز شد و اصلا راز موفقیت شبکه‌های مجازی مثل تلگرام و واتساپ و قبل از آن وایبر این است که فرصتی برای نظردادن به کاربر می‌دهد. در ارتباط مشارکتی فرستنده - گیرنده وجود ندارد و این موضوع موردعلاقه همه است.

هم‌اکنون حدود ده دوازده روستا در شهر ما گلپایگان کانال تلگرامی دارند، البته هنوز به جایی نرسیده‌اند که در زمینه توسعه روستایی کار کنند، اما برای نقطه شروع خوب است. روستاها مثل سابق نیستند. متحول شده‌اند و نسل اخیر روستاییان با شهرنشینی تفاوت معناداری ندارند، چون دانشجو و دانش‌آموز و زنان تحصیلکرده دارند ولی هنوز هم به دلیل نبود زیرساخت‌ها شکاف دیجیتال وجود دارد.

* آیا فراگیر شدن اینترنت ممکن است منجر به مهاجرت معکوس شود؟

من احساس می‌کنم نسیمی به این سمت در حال وزیدن است. مثلا من در گلپایگان شاهد کم بسیاری از ساکنان سابق که به شهرها مهاجرت کرده بودند در روستای سابقشان خانه خریده‌اند و بیلاق و قشلاق می‌کنند. اگر دولت الکترونیک شکل بگیرد و اینترنت فراگیر شود، به‌طوری که بتوانید کارهای اداری و بانکی را انجام بدهید مانند در روستاها امیدوار کننده خواهد بود.

* شما به احیای روستاها امیدوار هستید؟

من آدم خوشبینی هستم. درباره این قضیه هم متقدم اگر چه ممکن است موضوع در کوتاه مدت جواب ندهد، ولی در درازمدت مشکلات شهری به گونه‌ای پیچیده می‌شود که افراد خود به روستانشینی پناه می‌آورند.

* تحلیل شما درست است اما نبود زیرساخت‌های لازم برای زندگی در روستاها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

وقتی سطح تحصیلات بالا برود و مثلا خانم‌ها از حالت انفعال خارج شوند و به سمت‌هایی مثل دهیار برسند خیلی از مسائل حل می‌شود.

* اما آنان نمی‌توانند مشکل کمبود امکانات به خصوص در حوزه بهداشت و درمان را حل کنند.

حرف من این است که وقتی اینترنت فراگیر شود می‌تواند با وجود پراکندگی روستاها در جهت توسعه روستایی تسهیل‌گری کند؛ اما به معنای آن نیست که اینترنت می‌تواند معجزه کند و به رفع همه مشکلات بپردازد. زیرساخت‌ها بحث مجزایی است که اگر فراهم باشد باعث مهاجرت معکوس بسیاری به روستاها خواهد شد. با کمک دولت و فراگیر شدن دولت الکترونیک و جامعه اطلاعاتی می‌توان خوشبین بود که روستاها از بین نروند.

در سفری که به هلند داشتم مشاهده کردم روستاها شبکه‌ای به هم متصل هستند. اگر در آمستردام کالایی را از فروشگاه بخریدی می‌توانید در روستاهای دور دست کشور آن را تعویض کنید؛ یعنی شعبه‌ای از این فروشگاه همه‌جا هست. باید به این سمت و سو حرکت کنیم.

این صفحه به چاپ یادداشت‌های اجتماعی شما اختصاص دارد

عادت به خوردن مارچوبه!

محمد احمدوند*

مشخص می‌کنیم. ترویج چشم‌وهم‌چشمی بدترین کاری است که ما با این رسانه‌ها انجام می‌دهیم. تحت‌تأثیر این رسانه‌ها، جدیدترین لباس‌ها، وسایل خانه، دکوراسیون آشپزخانه و موبایل با فاصله‌ای کوتاه و گاهی هم‌زمان با تهران در شهرستان‌ها و حتی شهرهای کوچک مد می‌شود. خانواده‌ای را می‌شناسم که همیشه مشکل مالی دارند اما حتی مادر خانه که دو کلاس نهضتی درس خوانده است موبایل هوشمند دو میلیون توانمی دارد!

این مصرف‌گرایی و چشم‌وهم‌چشمی فقط در استفاده از وسائل و تجهیزات نیست. تغییر در مناسبات اجتماعی و رفتارهای اجتماعی مردم تغییر بدتری است. اضافه شدن انواع مراسم مثل سرباز برون، جشن فارغ‌التحصیلی و گرفتن دیپلم، فیلمبرداری مراسم تشییع و ختم نزدیکان، ختنه سوران در تالارهای آن چنانی و غیره از این دست تغییرات هستند. تازگی در بعضی شهرها رسم شده بنر بزرگی از جوانان تازه از دنیا رفته در خیابان نصب می‌کنند و عبارت «رفقا حلالم کنید» را زیر آن می‌نویسند. خیلی بد است که پدر و مادر متوفی و فامیل و دوستان نزدیک هر روز و تا مدت‌های زیادی با دیدن این بنر و تصویر جوان متوفی داغ دلشان تازه شود!

داریم همه چیز را تشریفاتی می‌کنیم. حتی عزاداری‌هایمان برای امام حسین (ع) هم دارد از سادگی خارج می‌شود. این که برای چشم‌وهم‌چشمی نذری‌های جدید را مد می‌کنیم خیلی بد است؛ بدتر این که در جایی سیگار نذری جلوی مردم گرفته بودند!

به گمان من اول جامعه‌شناسان و بعد سیاستمداران بر پایه نتایج مطالعات جامعه‌شناسان باید سریع اقدام کنند و فکری برای این رفتارهای افراطی و جاهلانه بکنند. این رفتارها به ازهم‌گسیختگی بیشتر مناسبات اجتماعی در ایران منجر خواهد شد. مصرف‌گرایی و بدعت در مراسم مختلف خطرناک‌ترین آنهاست، چرا که به قول مادر خانواده شرافت در سریال هیولا بعد از عادت کردن بچه‌ها، «گرفتن آنها از مارچوبه» خیلی سخت است!

* مدرس دانشگاه و آموزش و پرورش

ایمنی فراموش شده

دکتر ایرج محمد فام*

مهندس حسین عقیقه زاده کاشانی**

عوامل در پارهای اوقات به حدی است که می‌توانند احتمال بروز یک خطا را ده‌ها برابر تغییر دهند. برای مثال در شرایط یکسان، هدایت یک هواپیمای مدرن و سالم در یک هوای نامساعد نسبت به یک هواپیمای با عمر بیش از دودهم راحت‌تر و با احتمال خطای بسیار پایین‌تر خواهد بود.

(۲) اظهار نظرهای تک‌بعدی هنرپیشگان، ورزشکاران میلیاردری و سیاستمداران آشنا به مسائل ایمنی و تیر شدن اخبار این افراد در رسانه‌های کشور به دلیل افزایش بازدید، به ملتهب کردن فضای جامعه در حوادث و بحران‌ها دامن می‌زند.

بر اساس اصول اولیه علم ایمنی، هیچ حادثه‌ای حتی حوادث جزئی تک علتی نیستند و به عبارت دیگر برای بروز هر حادثه، ده‌ها علت لازم است که به مرور زمان و گاه در طول سالیان دراز همانند اجزاء یک پازل در کنار هم قرار گرفته و نهایتاً با فراهم شدن علت آخر که بیشتر مواقع یک خطای انسانی است، زنجیره حادثه تکمیل می‌شود و فاجعه رخ می‌دهد.

بنابر این وقتی می‌گوییم عامل بیشتر حوادث، خطای انسانی است به این مفهوم است که برای تکمیل زنجیره حوادث، خطای انسانی رخ داده است. مفهوم ساده‌تر مطلب این است که در یک سیستم با قابلیت اطمینان بالا نظیر یک هواپیمای یک قطار هیچ وقت یک خطای ساده نباید و نمی‌تواند منجر به بروز حادثه فاجعه‌بار شود و این عاقلانه نخواهد بود که ایمنی مثلاً یک قطار و یا یک هواپیمای میلیاردی با ده‌ها صدها مسافر که انفجار و سقوط آن می‌تواند تبعات انسانی، اجتماعی و حتی سیاسی بسیاری داشته باشد به بروز یک خطای انسانی ساده منوط باشد و علت حادثه را باید در موارد متعدد تجزیه و تحلیل کنیم.

(۳) باید به جای توجیه علل حادثه و یافتن و معرفی مقصران و عزل و نصب افراد، تیمی خبره و با تخصص‌های مختلف تشکیل داده و به دنبال کشف علت‌های واقعی حوادث در طی سال‌ها و پیشگیری از تکرار آن‌ها با برنامه‌ریزی مدون از طرف سازمان‌ها و ارگان‌های ذیربط باشیم. اقدامات فوری بعد از وقوع حادثه جهت تنویر افکار عمومی ممکن است از شدت پیامد حادثه مجدد کم کند ولی همچنان احتمال وقوع حادثه وجود دارد. به کارگیری کارشناسان مهندسی ایمنی و بهداشت حرفه‌ای جهت ارزیابی ریسک قبل از وقوع حادثه در همه مکان‌های عمومی و پرخطر کشور مثل دانشگاه‌ها، مدارس، سازمان‌های دولتی و خصوصی، بیمارستان‌ها، مراکز خرید و غیره، وجود سازمانی در رابطه با ایمنی و حوادث که به‌صورت مجزا به شناسایی و ارزیابی ریسک مکان‌های پرخطر کشور و سعی در پیشگیری و رفع آن بپردازد و همچنین بررسی حادثه با استفاده از افراد خبره و متخصص هنگام وقوع حوادث در کشور احساس می‌شود.

* عضو هیأت علمی و استاد تمام گروه بهداشت حرفه‌ای و ایمنی کار دانشگاه علوم پزشکی همدان
** دانشجوی دکتری بهداشت حرفه‌ای و ایمنی کار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

در چند سال اخیر بدون شک کشور ما یکی از بدترین دوران را از نظر حوادث رانندگی (مانند حادثه برای اتوبوس سربازان کرمانی، دانش‌آموزان هرمزگانی و اتوبوس دانشجویان دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات)، سیل (از جمله در گیلان و مازندران، خوزستان، لرستان و شیراز)، زلزله (مثل زلزله کرمانشاه و سرپل ذهاب)، آتش‌سوزی (مانند حادثه پلاسکو و آتش‌سوزی دبستان دخترانه در سیستان و بلوچستان)، انفجار (از جمله حادثه قطار هفت‌خوان و کشتی سانچی)، برف (تهران)، سقوط هواپیما (سقوط هواپیمای تهران - یاسوج، سقوط هواپیمای بوئینگ حامل گوشت ارتش) و غیره تجربه کرده و گویی ایمنی و مدیریت بحران در کشور به طنز و شوخی تبدیل شده است. به راستی چرا؟

گریه و اندوه و خشم هنرمندان، ورزشکاران، مجریان، خبرنگاران، اصناف و همه و همه از یک طرف و اظهار نظرهای غیر کارشناسی و بررسی غیراصولی حادثه از سوی رسانه‌ها و افراد غیر مرتبط با ایمنی از طرف دیگر، منجر به سردرگمی و ایجاد واکنش‌های احساسی در حوزه مدیریت بحران کشور از سوی افراد مسئول در این زمینه شده است.

واکنش جامعه غیرعلمی و ناآگاه به مسائل ایمنی به حوادث و تیر شدن این واکنش‌ها در روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های کشور قبل از مشخص شدن علت واقعی و نیز عدم واکنش به موقع کارشناسان و تحلیل و بررسی صحیح حوادث باعث ایجاد ابهام درباره علت هر حادثه شده است.

چرا وضعیت ایمنی و مدیریت بحران در کشور به اینجا رسیده است؟ برای پاسخ به این پرسش کافی است که به‌صورت مختصر به بررسی چند موضوع بپردازیم.

(۱) در کارهای تخصصی ایمنی، پیش‌بینی انواع خطاها و خطرهای احتمالی باید قبل از وقوع حوادث و بحران‌ها و به‌مخاطره افتادن جان انسان‌ها صورت بگیرد و در تعیین نرخ احتمال پایه بروز خطا، اولین گام تعیین نوع عوامل شکل‌دهنده عملکرد افراد، برآورد میزان هر کدام و ارزیابی تأثیر آنها بر روی احتمال‌های پایه خواهد بود.

قابل ذکر است که بخش عمده‌ای از عملکرد افراد به عوامل تجهیزاتی بر می‌گردد و اهمیت این

کوچ گوزن‌ها

● مرضیه سلیمانی

رفتن یا نرفتن؟ مسأله این است. راستش برای خودم هم همیشه جای سؤال داشت که چرا من سرمای به این سرماخورم؟ این قدر عاشق زندگی در قطبم. چند سال پیش وقتی یکی از دوستانم ازدواج کرد و برای زندگی به آلاسکا رفت، مرغ دلم دوباره پر کشید. در اولین تماسی که با او داشتم راه و چاه را پرسیدم. نقشه‌ها را کشیدم. تصمیم را گرفتم و در نهایت موضوع را با خانواده در میان گذاشتم.

اما از دست عزیزان چه بگویم؟ گله‌ای نیست... سر بسته بگویم، با چنان سکوت و عدم استقبالی مواجه شدم که کرک و پر مرغ دلم به یکباره ریخت. پژواک حرف‌هایم به دیوار خورد و بازگشت اما اقربا و منسوبان سرد و متحیر به هم نگاهی کردند... سردتر از قطب!

سر به گریبان فرو بردم و راه خویش در پیش گرفتم. بعدها به واسطه نوعی کشف و شهود، یقین حاصل کردم که علاقه‌ام به آن دیار، بی‌ارتباط با گوزن نیست. انگار گوزن یک نماد متعالی و به نوعی «توتم» من بود. و گرنه چرا هر سال و در آستانه فصل سرد، همچون یک مؤمن راستین به انتظار ارباب‌ای می‌نشستم که گوزن‌ها آن را می‌کشیدند؟ تصویر پشت یا روی لباس‌هایم همیشه گوزن بود و باور کنید که در زرفای خیال‌پردازی‌هایم همیشه یک گوزن حضور داشت، همچنان که در کابوس‌هایم نیز همیشه یک گوزن مرا از مهلکه نجات می‌داد.

باری، حاضر بودم هر کاری لازم است بکنم و یک گوزن داشته باشم. فکر محل نگهداری‌اش را هم کرده بودم. شب‌ها گوشه حیاط یک‌وجیبمان می‌خوابید و روزها برای چرا به باغ‌های اطراف می‌رفت. شاید بخواهید بر مسند قضاوت بنشینید و فوری حکم کنید که این‌ها اثر تبلیغات دنیای غرب است. ماحصل تمدن مدرن است و چه و چه و از این حرف‌ها...

اما بر این وسوسه غلبه کنید، چون من خوب می‌دانم که کودکی و نوجوانی و بخش اعظم جوانی‌ام - به دلیل زمینه و زمانه‌ای که در آن زندگی می‌کردم - به‌دور از جنجال‌های تبلیغاتی بوده. نه، مالمیخولیایی هم در کار نیست. قضیه همان توتم است؛ جهانی که در آن می‌توان داستانی را به باور بدل کرد، آن‌سان که گویی در عقبه‌ای دور و دراز، اصل و نسب یکی از نیاکان و اجداد به گوزن می‌رسد. خوب هم که به خودم نگاه می‌کنم می‌بینم بی‌شبهت به گوزن نیستم.

آری... به همه دلایلی که برایتان گفتم، ردّ گوزن‌ها را در هر کجای دنیا که بودند می‌زدم و از انواع گونه‌های آن‌ها، محل زیستشان، پیشینه عمرشان و وضعیت بقا و بقایایشان خبر داشتم. تا این که یک روز - وقتی داشتم اطلاعاتم درباره گوزن‌ها را شخم می‌زدم - با طایفه‌ای از عشایر آشنا شدم که شغلشان رام کردن و گله‌داری گوزن‌های شمالی بود. با وصفی که گفتم و حس و حالی که در وجودم بود حالا ببینید که چه حالی به من دست داد!

می‌دانستم با تعریفی که ما از عشایر داریم و در کتب جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی آمده، عشایر دنیا تنها محدود به ایران نبوده و گروه‌ها و عشیره‌های بزرگشان در مناطقی از جهان مثل صحرای صحرارا، قریزستان، افغانستان، تبت، نپال، هند و چین حضور دارند. این را هم البته می‌دانستم که کولی‌ها هم با کمی تسامح در زمره عشایر هستند و ایرلند هم دارای عشایر کوچ‌نشین است. حتی شنیده بودم چندسالی است که بازی‌های جهانی عشایر، به عنوان یک رویداد چندورزشی و با شرکت اقوام آسیای مرکزی، در نزدیکی دریاچه «ایسپیک کول» قریزستان در جریان است.

این‌ها همه جالب و شگفت‌انگیز است اما زندگی عشایری با تمرکز بر اشتغال گله‌داری گوزن، آن هم در شمالی‌ترین نقطه نروژ، سوئد، فنلاند و شمال غربی روسیه؟

لازم است و به قول صاحب کتاب «زبد اللطایف» [ابوالقاسم بن حسینعلی شریف قزوینی] بایست و شایست که بنشینید و بشنوید.

نامشان «سامی» است. یک قومند که در لاپلند (یا محل زیست قوم لاپ) یعنی سرزمین‌های سرد و قطبی که در شمال اروپا واقع شده و چهار کشور پیش گفته را در بر می‌گیرد، پراکنده‌اند. جمعا هشتاد هزار و اندکی بیش نفرند که نصف آن‌ها در نروژ زندگی می‌کنند و از این تعداد هم نیمی از آن‌ها به زبان سامی سخن می‌گویند. زبانشان در واقع ترکیبی از ۹ زبان متفاوت قومی است که امروزه سله‌هجه از آن هنوز هم در شمال نروژ پابرجا و برقرار است.

جالب این که سامی‌های جنوب نروژ شمالی به آسانی می‌توانند

گونه‌ای دیگر است. سامی‌ها به همراه یهودیان، رومی‌ها، فنلاندی‌ها و «تورنه‌دال»‌ها از جمله پنج اقلیت ملی هستند.

از حیث اعتقادات و باور به ادیان و مذاهب، اکنون سامی‌های روسیه به دین ارتدوکس درآمده‌اند و سامی‌های سایر نقاط غالباً لوتری یا عضو جماعات انجیلی‌اند. اما آنها که دین رسمی را نپذیرفته‌اند و هنوز به آیین آباء و اجدادی خود وفادار مانده‌اند، همچنان بر حول محور عقیده به «شمن»‌ها روزگار می‌گذرانند و هنوز هم مراسم و آیین‌های شفابخشی شمنی در میانشان رواج دارد.

هر چه هست، دولت‌ها و سایر اقوام به اهمیت سامی‌ها و فرهنگ و زبان به‌جای‌مانده از آنها واقف شده‌اند. شاهد این مدعا هم یکی برگزاری باشکوه روز بین‌المللی سامی است که هر ساله در شهر «مورمانسک» روسیه در قطب شمال به‌پای داشته می‌شود و دیگری روز ملی قوم سامی که مصادف با ششم فوریه است و به یادبود اولین جلسه شورای سامی‌ها در منطقه «تروندهیم» در سال ۱۹۱۷ جشن گرفته می‌شود.

تلاش‌های مکرر برای همگون‌سازی سامی‌ها نتیجه‌چندانی در بر نداشت. از زمانی که استفاده از زبان سامی در مدارس و مکان‌های

عمومی اسکان‌دینای ممنوع شد تا میانه قرن بیستم که اقلیت سامی دوباره مورد توجه قرار گرفت، راه زیادی در پیش نبود. زبان سامی در مدارس باب شد و گله‌داری مورد حمایت و حفاظت قرار گرفت.

امروزه در هریک از این چهار کشور، جوامع سامی به زندگی و فعالیت مشغولند و حتی صاحب روزنامه و رادیو هم شده‌اند.

اینک سال‌هاست که بخش بزرگی از آن‌ها در بیرون از مناطق نیاکان و زیستگاه‌های کهن یا سنتی زندگی می‌کنند و به شهرهای نروژ شمالی یا اسلو کوچ کرده‌اند.

عشایر سامی در پارلمان نروژ نماینده هم دارند و آن‌ها هم که بر سیاق و طریق زیست دیرینه باقی مانده و در مناطق شمالگان ساکنند تاکنون عمدتاً زندگی یکجانشینی پیشه کرده و از راه خدمات، صنعت و روابط عمومی امرار معاش می‌کنند.

با همه این احوال جمعیتی ۲۶۰۰ نفره همچنان به سبک و سیاق سنتی گله‌داری می‌کنند. «جویک» می‌خوانند که آواز سنتیشان است و به توصیف یک حیوان یا مکان مقدس می‌پردازد. تئاتر یا نمایش سنتی خودشان را به نام «بیواس» اجرا می‌کنند که از غنای ادبی بالایی برخوردار است. «کفته» می‌پوشند که لباس پشمی برودری دوزی و مرواریددوزی شده است. چاقوهای خوبی می‌سازند و از گیاه «جگن» پوتین‌های گرم و نرمی درست می‌کنند که در دمای زیر ۴۰ درجه به داد پاهایشان می‌رسد.

به قول شیخ بزرگوارمان سعدی شیرازی می‌اندیشم که فرمود: «بَر و بحر فراخ است و آدمی بسیار...».

به زبان نزدیک‌ترین همسایگان‌شان در سوئد سخن بگویند اما قادر نیستند با مردم سامی جنوب ارتباط برقرار کنند. در حقیقت حدود و ثغور لهجه‌ها هیچ ارتباطی با محدوده‌های زبانی ندارد و اصل کلی در مورد زبان سامی‌ها این است که تقریباً تمامی لهجه‌ها در تمامی این چهار کشور رایج است و مورد استفاده قرار می‌گیرد. از نظر زبان‌شناسی، زبان سامی‌ها به گروه زبان‌های «اورالیک» تعلق دارد و با زبان‌های فنلاندی، استونیایی و مجاری هم‌گروه است اما زبان نروژی و دیگر زبان‌های هندواروپایی هیچ ارتباطی به زبان‌های سامی ندارد.

سامی‌ها زندگی عشایری دارند. با گله‌های گوزن و در گروه‌های پنج یا شش خانواری بیلاق و قشلاق می‌کنند. در چادر به‌سر می‌برند و عمده‌ترین منبع تأمین غذایی‌شان گوشت گوزن است. اگر چه در طول مسیر کوچ با شکار حیوانات خردار و ماهیگیری نیز روزگار می‌گذرانند.

لباس آن‌ها از پشم و پوست گوزن و به دست خودشان تهیه می‌شود. گوزن قطبی یا گوزن شمالی حیوان اهلی آن‌هاست و ساکنان لاپلند به همراه گله‌های گوزن شمالی خود از محلی به محل دیگر کوچ می‌کنند. نظام گله‌داری آنها به این صورت است که هر گوزن یک مالک مشخص دارد اما گله‌داری مشترک و مشاع است.

در مورد منشأ آنها اختلاف‌نظر هست و کوتاه سخن این که منشأ کاملاً مشخصی ندارند. برخی می‌گویند آن‌ها از زمره سیبریایی‌ها هستند اما برخی دیگر آنها را از اقوام آلمی و اروپایی مرکزی می‌دانند.

به‌هرروی زمانی آن‌ها را «لاپ لندر» و «لپس» می‌نامیدند که امروزه عنوانی توهین‌آمیز قلمداد می‌شود. در نروژ تا اوایل دهه ۱۹۵۰ سیاست‌های عجیب و تبعیض‌آمیزی در مورد سامی‌ها اعمال می‌شد که آن‌ها را بر آن داشت با پوشیدن لباس سنتی و گله‌داری گوزن شمالی بکوشند تا از تأثیرات مدرنیته دور مانده و رسم و رسوم خود را احیا کنند.

در آن هنگام، مطابق قانون استفاده از زبان سامی در سرتاسر اسکان‌دینای ممنوع شد. سیاست نروژی‌سازی آغاز شد و سرانجام با به‌رسمیت شناخته شدن آن‌ها، طلیعه رنسانس سامی‌ها نیز ظهور کرد. امروز زبان سامی در نروژ جزو زبان‌های رسمی است اما از اهمیت و اقتدار زبان نروژی برخوردار نیست.

دولت زمین‌های آنها را گرفت و در یک تقسیم‌بندی جدید دوباره آب و زمین را در اختیارشان قرار داد. البته در سوئد وضعیت به

